

Onderwerp: Vaststellen Verantwoordings- en Controleprotocol Wmo Regio Midden- en Zuid-Kennemerland

BBV nr: 2015/502124

1. Inleiding

Met ingang van 1 januari 2015 is de nieuwe Wmo 2015 van kracht en zijn gemeenten naast de 'oude' Wmo-taken ook verantwoordelijk voor de uitvoering van de functie begeleiding zoals deze voorheen onder de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten viel. Elke gemeente heeft aan de nieuwe wet op eigen wijze invulling gegeven via o.a. verordeningen, uitvoeringsbesluiten, beleidsregels en/of nadere regels. Om aan de zorgvraag in de regio Midden- en Zuid-Kennemerland te kunnen voldoen hebben de gemeenten in onze regio gezamenlijk de benodigde ondersteuning ingekocht bij zorgaanbieders. Elke gemeente in onze regio heeft eigen contracten afgesloten, de inhoud van deze contracten is echter per gemeente gelijk. Een uitzondering hierop zijn de contracten huishoudelijke ondersteuning bij de IJmond-gemeenten, zij hebben er voor gekozen om deze ondersteuning voor 2015 niet opnieuw in te kopen en de contracten 2014 nog door te laten lopen. Hierdoor wijken deze contracten inhoudelijk af van de contracten in de rest van de regio.

Door de regio-gemeenten en zorgaanbieders is veel werk verzet om uitvoering en betaalbaarheid van de ondersteuning binnen gestelde termijnen mogelijk te maken en de sturing en beheersing vorm te geven. Nu is het moment daar om met zorgaanbieders (de zogenaamde opdrachtnemers) nadere afspraken te maken over verantwoording en controle. Gemeenten dienen immers via hun gemeentelijke jaarrekening verantwoording af te leggen over de juiste en rechtmatige besteding van de van het rijk ontvangen gelden voor Wmo. In de contracten is hier een waarborg voor opgenomen en tijdens de diverse gesprekken met de zorgaanbieders is reeds aangekondigd dat hier nog nadere afspraken over gemaakt zouden worden.

Het bijgevoegde Verantwoordings- en Controleprotocol Wmo Regio Midden- en Zuid-Kennemerland is een nadere uitwerking van de reeds contractueel afgesproken verplichting tot verantwoording en controle. Om overbodige bureaucratie bij de aanbieders te voorkomen is gekozen voor een regionaal protocol. Dit betekent dat zorgaanbieders op regio-niveau (voor Beverwijk, Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Heemskerk, Heemstede, Velsen en Zandvoort) verantwoording afleggen en indien noodzakelijk deze verantwoording door hun accountant laten controleren. De totale verantwoording omvat de gegevens per individuele regio-gemeente. Verantwoording en controle geschiedt hierdoor op eenduidige wijze. Het protocol is op zodanige wijze opgesteld dat, naar alle waarschijnlijkheid voor elke gemeente binnen de regio, de wettelijk vereiste zekerheid verkregen wordt ten behoeve van de eigen gemeentelijke jaarrekening. Dit is noodzakelijk in verband met de accountantscontrole bij de gemeenten. Via dit besluit vragen wij het college om het protocol vast te stellen zodat dit in definitieve vorm aan de zorgaanbieders kan worden verstrekt.

2. Besluitpunten college

Het college besluit:

1. Het verantwoordings- en controleprotocol Wmo Regio Midden- en Zuid-Kennemerland vast te stellen;
2. Zorg te dragen voor verzending naar de zorgaanbieders.

3. Beoogd resultaat

Met behulp van dit protocol geven de regio-gemeenten kaders voor verantwoording en controle aan de zorgaanbieders. De gemeenten kunnen aan de hand van de ingediende (gecontroleerde) verantwoordingen de juiste en rechtmatige besteding van middelen voor de uitvoering van de Wmo vaststellen. Hoewel gemeenten zorg inkopen bij aanbieders blijven gemeenten zelf (eind)verantwoordelijk voor de juiste en rechtmatige besteding van de bijbehorende middelen.

4. Argumenten

Juistheid en rechtmatigheid zijn gemeentelijke verantwoordelijkheid:

Omdat alle bestedingen voor de uitvoering van de Wmo verantwoord worden in de gemeentelijke jaarrekening blijven gemeenten, zoals hierboven vermeld, (eind) verantwoordelijk voor het aantonen van de juiste en rechtmatige besteding van deze middelen. Waar mogelijk voeren wij de toets op rechtmatigheid zelf, via interne controles uit. In het geval van overgangsccliënten kunnen wij als regio-gemeenten deze toets echter niet zelfstandig uitvoeren omdat wij niet beschikken over de hiertoe benodigde informatie en documentatie. Deze toets dient daarom bij de aanbieders uitgevoerd te worden.

Samenwerking gebaseerd op vertrouwen, verantwoording noodzakelijk:

De gemeenten in de regio Midden- en Zuid-Kennemerland hebben er heel bewust voor gekozen om de samenwerking met zorgaanbieders te baseren op vertrouwen. Dit houdt onder meer in dat de keuze voor soort- en omvang van de ondersteuning in samenwerking met de cliënt, aanwezige mantelzorg en de professional wordt bepaald. Omdat de diensten van zorgaanbieders niet aan de gemeenten zelf geleverd worden maar aan onze cliënten kunnen gemeenten niet zelfstandig toetsen/beoordelen of de zorgaanbieders de contractvoorwaarden omtrent prestatielevering naleven en de ondersteuning op de goede en volledige wijze leveren. Hiervoor zijn wij afhankelijk van de interne-beheersing en -controles bij de zorgaanbieders. Om dit te borgen vragen wij aan zorgaanbieders om zich te verantwoorden bij een regionale contractwaarde van meer dan € 100.000. Wij vragen hen tevens deze verantwoording door hun accountant te laten controleren. Dit biedt ons de gewenste zekerheid voor onze verantwoording naar de gemeentelijke accountant.

Protocol, nadere uitwerking van contractuele afspraak:

Het protocol betreft een nadere uitwerking van artikel 17 van de met zorgaanbieders afgesloten overeenkomsten. In dit artikel is opgenomen dat opdrachtnemers (kosteloos) medewerking moeten verlenen aan verzoeken van de opdrachtgever tot het leveren van additionele bescheiden en het (laten) verrichten van noodzakelijk geachte controles in het kader van haar financiële verantwoording. Zorgaanbieders waren overigens ook in het verleden gewend om zich te verantwoorden, bijvoorbeeld naar het Zorgkantoor. Het is in die zin de voortzetting van een bestaande gewoonte.

Kader voor zorgaanbieders en hun accountants:

Onderdeel 2 van het protocol is specifiek bedoeld om kaders voor verantwoording aan de zorgaanbieders mee te geven. In onderdeel 3 zijn voorschriften opgenomen voor de accountants van zorgaanbieders. Door toetsingscriteria op te nemen en uit te werken is voor hen duidelijk wat wij als regio belangrijk vinden voor de uitvoering van de controle en maken wij eveneens duidelijk dat wij proberen aan te sluiten bij de wijze waarop 'normaal gesproken' gecontroleerd wordt in de zorgsector.

Totstandkoming protocol, afstemming en draagvlak:

Het protocol betreft een regionaal product en is tot stand gekomen na diverse regionale afstemmomenten. Iedere gemeente heeft hier inbreng in gehad en zowel inhoudelijk betrokken medewerkers als financieel/control-medewerkers zijn hierbij betrokken. Om draagvlak te creëren bij de zorgaanbieders is een groot aantal van hen in een vroegtijdige stadium gevraagd om mee te denken. Op- en aanmerkingen zijn meegenomen bij de totstandkoming van het definitieve protocol.

Dit geldt eveneens voor de accountants van de regio-gemeenten. Ook zij hebben de kans gehad om het protocol kritisch te beoordelen en hebben inhoudelijke input geleverd. Via de zorgaanbieders is ook de mening gevraagd van hun accountants. Uiteindelijk heeft dit geleid tot bijgevoegde definitieve versie van het protocol.

Betrokkenheid NBA:

De Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) heeft een werkgroep die protocollen op uitvoerbaarheid en toetsbaarheid beoordeeld. In dit kader is de NBA reeds gedurende het traject betrokken geweest bij de totstandkoming van het protocol. De werkgroep vergadert in december en het Verantwoordings- en Controleprotocol Wmo Regio Midden- en Zuid-Kennemerland zal dan naar verwachting worden goedgekeurd. Dit is belangrijk voor zowel de gemeentelijke accountants als de accountants van de zorgaanbieders.

Landelijke protocol:

De landelijke projectgroep informatievoorziening zorgaanbieders (Project IZA) heeft een algemeen format ontwikkeld voor de financiële productieverantwoording Wmo en Jeugd met een daarop geënt accountantsprotocol. Als regio Midden- en Zuid-Kennemerland hebben wij (tot op heden) besloten om voor het jaar 2015 niet aan te sluiten bij dit landelijk protocol. Dit omdat de NBA expliciet aangeeft dat dit landelijk protocol praktisch uitvoerbaar is, maar niet per definitie een oplossing biedt voor de verantwoordingsproblemen als gevolg de transitie. Dit is mede het gevolg van de discussie over de door individuele gemeenten gewenste zekerheid bij de uitvoering van het landelijk protocol. Er wordt op dit moment nog overleg gevoerd tussen de ministeries BZK en VWS met de VNG en de NBA. Wij als regio-gemeenten hebben er voor gekozen om niet te wachten tot deze discussie is beslecht, maar verder te gaan met ons eigen protocol. Ons protocol is specifiek gebaseerd op onze regionale afspraken en biedt ons de gewenste zekerheid. Dit in overleg met onze gemeentelijke accountants en de zorgaanbieders in de regio.

5. Risico's en kanttekeningen

Overgangsjaar:

Gezien het feit dat het om het eerste jaar van uitvoering van de nieuwe Wmo gaat heeft deze uitvoering gedurende het jaar nog tot veel opstartproblemen en zoekwerk geleid. Ook dit moment zijn zowel gemeenten als zorgaanbieders soms nog zoekende naar optimale vormen van uitvoering en samenwerking. Dit mede gezien de complexiteit en de (nog) niet goed werkende geautomatiseerde koppelingen en systemen. Het jaar 2015 moet dan ook als overgangsjaar worden gezien. Vanuit de zorgaanbieders hebben wij dan ook de waarschuwing gehad dat het voor hen best lastig zal worden om aan de vereisten uit het protocol te kunnen voldoen en de afgesproken deadline van 1 april 2016 te behalen. Om de aanbieders tegemoet te komen is daarom afgesproken om een hardheidsclausule toe te passen. Indien aanbieders grote problemen ondervinden om de deadline te halen en

gemotiveerd kunnen aangeven waarom de deadline voor hen niet haalbaar is dan zal gezamenlijk naar een oplossing gezocht worden. Alle aanbieders hebben aangegeven zich in te zetten en te doen wat in hun mogelijkheid ligt om de opgenomen deadline te halen.

Met bijbehorende risico's:

Het risico bestaat daarom dat er aanbieders zullen zijn die niet in staat zijn om een verantwoording met verklaring van hun accountant tijdig aan te leveren. Het jaarrekeningtraject van de gemeente kan hierdoor in gevaar komen, mogelijkserwijs zal dit traject verlengd moeten worden om een controle en oordeel van onze eigen accountant mogelijk te maken.

Naast niet tijdig aanleveren van verantwoordingen is ook het risico aanwezig dat de verklaringen van de accountants van zorgaanbieders niet goedkeurend zullen zijn. Ook dit zal impact hebben op onze eigen jaarrekeningcontrole. Wellicht dient er door het Audit Team of de externe accountant meer controlewerk uitgevoerd te worden waardoor ook ons traject vertraagd zal worden. Daarnaast kunnen niet goedkeurende verklaringen of eventueel niet ontvangen verklaringen zich doorvertalen naar het oordeel van onze accountant bij de gemeentelijke jaarrekening 2015, afhankelijk van de omvang en de oorzaak. Dit is een risico waar de NBA u ook reeds op heeft gewezen in haar brief d.d. 21 september 2015 met als onderwerp 'Knelpunten Decentralisaties vragen actie van gemeente en GR'. In deze brief geeft de NBA aan dat er gezien de gesignaleerde knelpunten in het sociaal domein, mogelijk meer dan in voorgaande jaren, sprake zal zijn van niet goedkeurende controleverklaringen bij gemeenten.

Ondanks bovenstaande risico's is het belangrijk om zorgaanbieders en hun accountants via het protocol te laten weten wat wij van hen verwachten. Vele zorgaanbieders vragen hier zelf ook om. We zijn bovendien, voor onze eigen jaarrekening, afhankelijk van de werkzaamheden en controles die daar uitgevoerd worden. Het protocol draagt bij aan een eenduidige, regionale verantwoording en controle.

6. Uitvoering

Na vaststelling van dit protocol zal dit protocol met een begeleidende brief aan de zorgaanbieders, waarbij de gemeenten in de regio Midden- en Zuid-Kennemerland ondersteuning hebben ingekocht, aangeboden worden.

Hiermee geven wij eveneens uitvoering aan de gevraagde acties in bovengenoemde brief van het NBA. Zie hiertoe ook de halfjaarrapportage aan de gemeenteraad over de stand van zaken in het sociaal domein.

7. Bijlagen

Ter vaststelling

1. Het Verantwoordings- en controleprotocol Wmo regio Midden- en Zuid-Kennemerland.

Ter kennisname

2. Brief NBA d.d. 21 september 2015 onderwerp 'Knelpunten Decentralisaties vragen actie van gemeente en GR'.

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris

de burgemeester